ئۇيغۇر مەدەنىيىتىدىكى ئىسىملىق ئەشيالار بىلەن ھۆنەرچىلىك

مەنۋى ئىزدىنىش مەدەنىيەت ۋە ئەنئەنىۋى ھۈنەرچىلىكنى ئۆز ئىچىگە ئالغان

ئۇنۇم ۋە ھۆنەر بىلەن ئۇيغۇرلار ئەسىرلەر بويى ياشىغان

ھۆنەر ئىزلىرىدىن ۋەرىسلىق قىلىۋاتقان ئەۋلادلار، ئەنئەنىۋى ئۇسۇلنى ساقلاش بىلەن يېڭىلىقنى بىرلەشتۈرۈش يولىدا ماڭماقتا

《ئىسىملىق ئەشيالار》

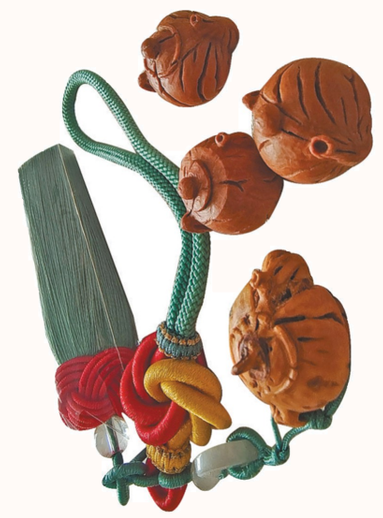

《ھۆنەرچىلىك》

《مىۋە ۋە يېڭىلىق》

ئۇيغۇر مەدەنىيىتىدە ئىسىملىق ئەشيالار ۋە ھۆنەرچىلىك ئۇزاق تارىخ جەريانىدا ئۇيغۇر خەلقىنىڭ ھاياتلىق ئۇسۇلى، ئېستېتىكا قارىشى ۋە مەنىۋى ئىزدىنىشىنى ئەكس ئەتتۈرۈپ كەلگەن مۇھىم ماددىي ۋە مەنىۋى مىراس ھېسابلىنىدۇ. ئۇيغۇرلار ياشىغان تۇپراق، ئۇلارنىڭ ئېھتىياجى ۋە ئەسىرلەر بويى داۋام قىلغان ئەمگەك تەجرىبىسى ئىسىملىق ئەشيالار ۋە ھۆنەرچىلىكنىڭ شەكىللىنىشىگە ئاساس سالغان. بۇ مەقالىدە ئۇيغۇر مەدەنىيىتىدىكى ئىسىملىق ئەشيالار ۋە ھۆنەرچىلىكنىڭ تۈرلىرى، ئۇلارنىڭ ئىشلىتىلىشى ۋە ھازىرقى كۈندىكى ساقلىنىش ئەھۋالى ھەققىدە قىسقىچە توختالغان.

ئىسىملىق ئەشيالار

ئۇيغۇر مەدەنىيىتىدە ئىسىملىق ئەشيالار دېگەندە كۈندىلىك ھاياتتا ئىشلىتىلىدىغان، ئەمەلىي قىممەتكە ئىگە بولۇپلا قالماستىن، يەنە مەلۇم مەدەنىيەت ۋە ئەنئەنىۋى قاراشنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بۇيۇملار كۆزدە تۇتۇلىدۇ. بۇنداق ئەشيالار ئادەتتە ئۈستا ھۈنەرۋەنلەر تەرىپىدىن قولدا ياسىلىپ، ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرى ئارقىلىق ئەۋلادتىن ئەۋلادقا يېتىپ كەلگەن.

ياغاچ ئويۇلمىلىرى

ئۇيغۇرلار ياغاچنى ئىشلىتىشتە ئۇزاق تارىخقا ئىگە بولۇپ، ئۆي-جاي، ھۆنەرچىلىك ۋە كۈندىلىك تۇرمۇشتا كەڭ قوللانغان. ياغاچ ئويۇلمىلىرى ئادەتتە ئۆي ئىچىدىكى ئۈستەل، ساندۇق، ئۆي ئۈستىدىكى ئۆرنەك ۋە ئۆي ئىچى بېزەكلىرى سۈپىتىدە ئىشلىتىلگەن. ئۇلار كۆپرەك گۈل-چېچەك، ھايۋان ۋە ئەنئەنىۋى نەقىشلەر بىلەن بېزەلگەن بولۇپ، ئۇلارنىڭ ھەر بىرى مەلۇم مەنىنى ئىپادىلەيدۇ. مەسىلەن، گۈل-چېچەك ھاياتلىق ۋە گۈزەللىكنى، ھايۋان بولسا ھېمايە ۋە بەختنى سىمۋول قىلىدۇ.

توقۇلما بۇيۇملار

توقۇلما بۇيۇملار ئۇيغۇر ھۆنەرچىلىكىدە مۇھىم ئورۇن ئېگىلەيدۇ. ئۇلار قول توقۇلما گىلەم، جانىماز، يېستىق ۋە باشقا ئىشلەتمىلەر قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. توقۇلما بۇيۇملار ئادەتتە پاختا، يۈن ياكى ئىپەك ئىپلىرىدىن توقۇلىدۇ. ئۇلارنىڭ رەڭگى ئېنىق، نەقىشى ئاددىي ۋە چىرايلىق بولۇپ، كۆپ قېتىم يۇيۇلسىمۇ ئۇزاق ساقلىنىدۇ. ھازىرقى كۈندە بۇ خىل بۇيۇملار پەقەت ئەمەلىي ئېھتىياج ئەمەس، بەلكى مەدەنىيەت مىراسى سۈپىتىدە قەدىرلىنىدۇ.

مىس ۋە تۆمۈر بۇيۇملىرى

مىس ۋە تۆمۈر بۇيۇملىرى ئۇيغۇرلار ئارىسىدا كەڭ تارقالغان بولۇپ، ئۇلار ئاشخانا ئىشلىتىلىدىغان قازان-تاۋاق، چاي قاچىلىرى، ئۆي ئىچى بېزەكلىرى ۋە ھۆنەرچىلىك قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. مىس بۇيۇملار ئادەتتە سېرىق رەڭدە بولۇپ، كۆرۈنۈشى ناھايىتى چىرايلىق بولىدۇ. تۆمۈر بۇيۇملار بولسا كۈچلۈك بولۇپ، ئۇزاق ۋاقىت ئىشلىتىلىشكە ماس كېلىدۇ. ئۇلارنىڭ بەزىلىرى ئۈستىگە ئالتۇن ياكى كۈمۈش سۇۋاق قىلىنىپ، ئۇلارنىڭ كۆركىمۇ ئاشۇرۇلغان.

ھۆنەرچىلىك

ھۆنەرچىلىك ئۇيغۇر مەدەنىيىتىدە ئىقتىسادىي ئاساس بولۇپلا قالماستىن، يەنە ئۇيغۇرلارنىڭ ئەقىل-پاراسىتى، ئېستېتىكا قارىشى ۋە ئەمگەك روھىنى ئەكس ئەتتۈرىدىغان مۇھىم مەدەنىيەت بەلگىسى ھېسابلىنىدۇ. ھۆنەرچىلىك ئەۋلادتىن ئەۋلادقا يېتىپ كەلگەن بولۇپ، ھازىرمۇ نۇرغۇن ئۈستا ھۈنەرۋەنلەر ئۇنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ھالدا داۋام قىلدۇرماقتا.

ئەمگەك ۋە ئىستېتىك قىممەت

ئۇيغۇر ھۆنەرچىلىكىدە ئەمگەك ۋە ئىستېتىك قىممەت ئۆزئارا مۇناسىۋەتلىك. ھۆنەرۋەنلەر ئەمگەك جەريانىدا ئۆزلىرىنىڭ چۈشەنچىسى ۋە تۇيغۇسىنى بۇيۇملارغا سىڭدۈرىدۇ. نەتىجىدە ئىشلەنگەن بۇيۇملار پەقەت ئىشلىتىلىشلا ئەمەس، يەنە كۆزگە ئىسسىق كېلىدىغان ئەسەرلەرگە ئايلىنىدۇ. بۇ خىل ئەنئەنە ھازىرقى زامان ئۈچۈنمۇ مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

ئەۋلادتىن ئەۋلادقا يېتىش

ئۇيغۇر ھۆنەرچىلىكىدە ئۇستا-شاگىرت مۇناسىۋىتى ئۇزاق ۋاقىت داۋامىدا ساقلىنىپ كەلگەن. ياشلار ئۈستا ھۈنەرۋەنلەردىن ئەمگەك قىلىش، ئىشلىتىش ۋە ئېستېتىك قاراشنى ئۆگىنىدۇ. ھازىرقى كۈندە بەزى ھۆنەرۋەنلەر ئەنئەنىۋى ئۇسۇلنى ساقلاش بىلەن بىللە يېڭى لايىھىلەر ۋە بازار تەلىپىگە ماسلىشىپ، ئۆز مەھسۇلاتلىرىنى كېڭەيتىۋاتىدۇ.

《ياغاچ ئويۇلمىلىرى》 《توقۇلما بۇيۇملار》 《مىس ۋە تۆمۈر بۇيۇملىرى》

ھۆنەر ئىزلىرىدىن ۋەرىسلىق قىلىۋاتقان ئەۋلادلار

ئۇيغۇر مەدەنىيىتىدە ھۆنەر ئىزلىرىدىن ۋەرىسلىق قىلىش ئەنئەنىسى ئۇزاق تارىخقا ئىگە. ئەسلىدە ھۆنەرۋەنلەر ئۆزلىرىنىڭ ھۈنەرۋەنچىلىكىنى ئۆز ئەۋلادلىرىغا ئۆگىتىپ، ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرى ئۇنى داۋام قىلدۇرۇپ كەلگەن. ھازىرقى كۈندە بۇ خىل ئەنئەنە يەنە داۋام قىلماقتا. بەزى ھۆنەرۋەنلەر ئۆز ئەۋلادلىرىنى ئۆز يېنىغا ئېلىپ، ئۇلارنى ئۈستا ھۈنەرۋەنلەر بىلەن ئىشلەشكە ئەۋەتىدۇ. ئۇلار ئۇزاق يىللار داۋامىدا ئەمگەك قىلىش، ئەمگەك قۇرالىنى ئىشلىتىش ۋە ئېستېتىك قاراشنى ئۆگىنىدۇ. بۇ خىل ئۇسۇل ھۆنەرچىلىكنىڭ ئەۋلادتىن ئەۋلادقا يېتىشىگە ياردەم بېرىدۇ.

ئەمدى ھۆنەرۋەنلەر ئۆز ئەۋلادلىرىنى ئۆز يېنىغا ئېلىپ، ئۇلارنى ئۈستا ھۈنەرۋەنلەر بىلەن ئىشلەشكە ئەۋەتىدۇ. ئۇلار ئۇزاق يىللار داۋامىدا ئەمگەك قىلىش، ئەمگەك قۇرالىنى ئىشلىتىش ۋە ئېستېتىك قاراشنى ئۆگىنىدۇ. بۇ خىل ئۇسۇل ھۆنەرچىلىكنىڭ ئەۋلادتىن ئەۋلادقا يېتىشىگە ياردەم بېرىدۇ.

《ئىسىملىق ئەشيالار》

《ياغاچ ئويۇلمىلىرى》

ئۇيغۇر مەدەنىيىتى ۋە ھۆنەر
2024.9.1 ئۈچەنبە
ئىلمىي ژورنال
باشلىقى: ئەلىخان ئىمىن
باش تەھرىرى: ئەبدۇرەھىم ھەسەن
باش مۇھەررى: ئەبدۇقادىر ئەلى
مۇھەررلەر: ئەيسا ئەھمەت، ئەرشىدىن ئىسرائىل
بەدىئىي لايىھىلىگۈچى: ئەھمەت ئىلىم
ئەسەر ۋە ئىلىم ئورنى
ئەسەر ۋە ئىلىم ئورنى ئۇيغۇر مەدەنىيەت ۋە ئەدەبىيات ئىلمىي ژورنىلى بولۇپ، ئۇيغۇر مەدەنىيىتى، ئەدەبىياتى، تىلى ۋە تارىخىغا دائىر ئىلمىي تەتقىقات ماقالىلىرىنى ئېلان قىلىدۇ.
ئەسەر ۋە ئىلىم ئورنى ئۇيغۇر مەدەنىيەت ۋە ئەدەبىيات ئىلمىي ژورنىلى بولۇپ، ئۇيغۇر مەدەنىيىتى، ئەدەبىياتى، تىلى ۋە تارىخىغا دائىر ئىلمىي تەتقىقات ماقالىلىرىنى ئېلان قىلىدۇ.
ISSN 1001-9944
CN 65-1001/G
ئىدارىسى: شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى ئۇيغۇر تىلى ۋە ئەدەبىيات فاكۇلتېتى بىنا، 2-قەۋەت
تېلېفون: 0991-8580123
ئېلېكترون پوچتا: xuebao@xjdx.edu.cn
نەشرىياتى: شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى نەشرىياتى
نەشر قىلىنىش ۋاقتى: 2024-9-1
باھاسى: 9.00 يۈەن

ئۇيغۇر مەدەنىيىتىدە ئىسىملىق ئەشيالار ۋە ھۆنەرچىلىك 1
ئۇيغۇر مەدەنىيىتىدە ئىسىملىق ئەشيالار ۋە ھۆنەرچىلىك 2
ئۇيغۇر مەدەنىيىتىدە ئىسىملىق ئەشيالار ۋە ھۆنەرچىلىك 3